

Аграрлық нарық проблемалары

ТЕОРЕТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ЖУРНАЛ

№ 2
СӘУІР - МАУСЫМ

Проблемы агрорынка

ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ И НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 2
АПРЕЛЬ - ИЮНЬ

Problems of AgriMarket

THEORETICAL AND SCIENTIFIC-PRACTICAL JOURNAL

№ 2
APRIL - JUNE

АЛМАТЫ
2019

Редакциялық кеңес

Бас редактор

Қалиев Ф.Ә., э.ғ.д., проф., Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылық ғылыми академиясының президенті

Бас редактордың орынбасары

Молдашев А.Б., э.ғ.д., проф., Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылық ғылыми академиясының академигі

Редакциялық кеңестің мүшелері:

Fuchs Clemens, Dr. habil, Professor for Farm Management University of Applied Sciences, Нойбранденбург қ, Германия; **Анджей Ковальски**, э.ғ.д., профессор, Ауыл және тағам шаруашылығы экономикасы институтының директоры – Мемлекеттік зерттеу институты, Варшава қ, Польша; **Мирослава Терещук**, Ауыл және тағам шаруашылығы экономикасы институты – Мемлекеттік зерттеу институты, Варшава қ, Польша; **Әкімбекова Ғ.Ү.**, э.ғ.д., проф., ҚР АШҒА академигі, Қазақ АӨК экономикасы және ауылдық аумақтарды дамыту ҒЗИ бас директорының ғылым жөніндегі орынбасары, Алматы қ.; **Григорук В.В.**, э.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА, ҚР АШҒА академигі, Қазақ АӨК экономикасы және ауылдық аумақтарды дамыту ҒЗИ, Алматы қ.; **Гусаков В.Г.**, э.ғ.д., проф., Беларусь ҰҒА академигі, Беларусь ұлттық ғылым академиясы президиумының төрағасы, Минск қ.; **Джаилов Дж.С.**, э.ғ.д., «Манас» Қырғыз-Түрік университетінің "Экономика" кафедрасының профессоры, Бішкек қ.; **Есполов Т.И.**, э.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА, ҚР АШҒА академигі, Қазақ ұлттық аграрлық университетінің ректоры, Алматы қ.; **Першукевич П.М.**, э.ғ.д., проф., РҒА академигі, Ресей ғылым академиясының Сібір федералдық агробиотехнологиялар ғылыми орталығының Сібір ауыл шаруашылығы экономикасы ғылыми-зерттеу институтының жетекшісі, Новосибирск қ.; **Петриков А.В.**, э.ғ.д., проф., РҒА академигі, А.А.Никонов ат. Бүкілресейлік Аграрлық мәселелер және информатика институтының жетекшісі, Мәскеу қ.; **Саблук П.Т.**, э.ғ.д., проф., Украинаның ұлттық аграрлық ғылымдар академиясының аграрлық экономика және азық-түлік бөлімшесінің академик-хатшысы, Киев қ.; **Сайганов А.С.**, э.ғ.д., проф., Халықаралық аграрлық білім академиясының академигі, Беларусь ҰҒА АӨК жүйелік зерттеулер Институты директорының ғылыми және инновациялық жұмыстар жөніндегі орынбасары, Минск қ.; **Сапарова Г.К.**, э.ғ.д., проф., ҚР АШҒА академигі, "Қаржылық академия", Астана қ.; **Сатыбалдин Ә.Ә.**, э.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА, ҚР АШҒА академигі, ҚР БҒМ Ғылым комитеті Экономика институтының директоры, Алматы қ.; **Сигарев М.И.**, э.ғ.д., проф., ҚР АШҒА академигі, Қазақ АӨК экономикасы және ауылдық аумақтарды дамыту ҒЗИ, Алматы қ.; **Тіреуов Қ.М.**, э.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі, Қазақ ұлттық аграрлық университетінің бірінші проректоры, Алматы қ.; **Ушачев И.Г.**, э.ғ.д., проф., РҒА академигі, аграрлық экономика және ауылдық аумақтарды әлеуметтік дамыту федералдық ғылыми орталығының ғылыми жетекшісі - Бүкілресейлік ауыл шаруашылығы экономикасы ҒЗИ, Мәскеу қ.

1994 ж. қазан айында негізделген

Құрылтайшы - Қазақ АӨК-нің экономикасы және ауылдық аумақтарды дамыту ҒЗИ

Жаппай ақпараттандыру құралдарын тіркеу туралы Күәлік №1327, 24 мамыр 1994 ж.

Халықаралық тіркеу номері ISSN 1817 – 728X

Мерзімділігі – жылына 4 рет.

Журнал Қазақстан Республикасы білім және ғылым саласындағы бақылау Комитетінің басылымдары Тізіміне қосылған

Журнал БД РИНЦ-де орналасады. 788-12/2015 шарты 01.12.2015ж.

Жазылым индексі 76006

Редакционный совет

Главный редактор

Калиев Г.А., д.э.н., проф., Президент Академии сельскохозяйственных наук Республики Казахстан

Заместитель главного редактора

Молдашев А.Б., д.э.н., проф., академик Академии сельскохозяйственных наук Республики Казахстан

Члены редакционного совета:

Fuchs Clemens, Dr. habil, Professor for Farm Management University of Applied Sciences, г. Neubrandenburg, Germany; Анджей Ковальски, д.э.н., профессор, директор Института экономики сельского и пищевого хозяйства – Государственный исследовательский институт, г. Варшава, Польша; **Мирослава Терещук**, Институт экономики сельского и пищевого хозяйства – Государственный исследовательский институт, г. Варшава, Польша; **Акимбекова Г.У.**, д.э.н., проф., академик АСХН РК, зам. генерального директора по науке Казахского НИИ экономики АПК и развития сельских территорий, г. Алматы; **Григорук В.В.**, д.э.н., проф., академик НАН РК, АСХН РК. Казахский НИИ экономики АПК и развития сельских территорий, г. Алматы; **Гусаков В.Г.**, д.э.н., проф., академик НАН Беларуси, Председатель Президиума Национальной академии наук Беларуси, г. Минск; **Джаилов Дж.С.**, д.э.н., проф. кафедры «Экономика» Кыргызско-Турецкого университета «Манас», г. Бишкек; **Есполов Т.И.**, д.э.н., проф., академик НАН РК, АСХН РК, ректор Казахского национального аграрного университета, г. Алматы; **Першукевич П.М.**, д.э.н., проф., академик РАН, руководитель Сибирского научно-исследовательского института экономики сельского хозяйства Сибирского федерального научного центра агробιοтехнологий Российской академии наук, г. Новосибирск; **Петриков А.В.**, д.э.н., проф., академик РАН, руководитель Всероссийского института аграрных проблем и информатики им. А.А. Никонова, г. Москва; **Саблук П.Т.**, д.э.н., проф., академик-секретарь отделения аграрной экономики и продовольствия Национальной академии аграрных наук Украины, г. Киев; **Сайганов А.С.**, д.э.н., проф., академик Международной академии аграрного образования, зам. директора по научной и инновационной работе Института системных исследований в АПК НАН Беларуси, г. Минск; **Сапарова Г.К.**, д.э.н., проф., академик АСХН РК, АО "Финансовая академия", г. Астана; **Сатыбалдин А.А.**, д.э.н., проф., академик НАН РК, АСХН РК, директор Института экономики Комитета науки МОН РК, г. Алматы; **Сигарев М.И.**, д.э.н., проф., академик АСХН РК. Казахский НИИ экономики АПК и развития сельских территорий, г. Алматы; **Тиреуов К.М.**, д.э.н., проф., академик НАН РК, первый проректор Казахского национального аграрного университета, г. Алматы; **Ушачев И.Г.**, д.э.н., проф., академик РАН, научный руководитель Федерального научного центра аграрной экономики и социального развития сельских территорий - Всероссийский НИИ экономики сельского хозяйства, г. Москва.

Основан в октябре 1994 г.

Учредитель - Казахский НИИ экономики АПК и развития сельских территорий

Свидетельство о регистрации средства массовой информации № 1327 от 24 мая 1994 г.

Международный регистрационный номер ISSN 1817 – 728X

Периодичность – 4 раза в год.

Журнал включен в Перечень изданий Комитета по контролю в сфере образования и науки Республики Казахстан

Журнал размещается в БД РИНЦ. Договор № 788-12/2015 от 01.12.2015г.

Подписной индекс 76006

Editorial Council

Chief Editor

Kaliev G.A., Dr. Economics, prof., President of the Academy of Agricultural Sciences of the Republic of Kazakhstan

Deputy Chief Editor

Moldashev A.B., Dr. Economics, prof., Academician of the Academy of Agricultural Sciences of the Republic of Kazakhstan

Editorial Board Members:

Fuchs Clemens, Dr. habil, Professor for Farm Management University of Applied Sciences, Neubrandenburg, Germany; **Andrzej Kowalski**, Dr. Economics, professor, Director of the Institute of Agricultural and Food Economics - National Research Institute, Warsaw, Poland; **Mirosława Tereszczuk** Institute of Agricultural and Food Economics - National Research Institute, Warsaw, Poland; **Akimbekova G.U.**, Dr. Economics, professor, Academician of Academy of Agricultural Sciences RK, Deputy Director General on Science, Kazakh Research Institute of AIC Economy and Rural Development, Almaty; **Grigoruk V.V.**, Dr. Economics, professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Academy of Agricultural Sciences RK, Kazakh Research Institute of AIC Economy and Rural Development, Almaty; **Gusakov V.**, Dr. Economics, professor, Academician of the National Academy of Sciences of Belarus, Chairman of the Presidium of the National Academy of Sciences of Belarus, Minsk; **Dzhailov Dzh.**, Dr. Economics, prof. Department of "Economics" of the Kyrgyz-Turkish University "Manas", Bishkek; **Espolov T.I.**, Dr. Economics, prof., Academician of the National Academy of Sciences, Academy of Agricultural Sciences RK, Kazakhstan, Rector of the Kazakh National Agricultural University, Almaty; **Pershukevich P.M.**, Dr. Economics, prof., Academician of the Russian Academy of Sciences, Head of the Siberian Research Institute for Agricultural Economics of Siberian Federal Research Center for Agrobiotechnologies, Russian Academy of Sciences, Novosibirsk; **Petrikov A.V.**, Dr. Economics, prof., Academician of the Russian Academy of Sciences, Head of A.A. Nikonov Russian Institute of Agricultural Issues and Informatics, Moscow; **Sabluk P.T.**, Dr. Economics, prof., Academician-Secretary of the Department of Agricultural Economics and Food of the National Academy of Agricultural Sciences, Ukraine, Kiev; **Saihanau A.**, Dr. Economics, professor, Academician of the International Academy of Agricultural Education, Deputy Director on Research and Innovation of the Institute for System Studies in AIC, National Academy of Sciences, Belarus, Minsk; **Saparova G.K.**, Dr. Economics, professor, Academician of Academy of Agricultural Sciences RK, JSC "Financial Academy", Astana; **Satybaldin A.**, Dr. Economics, professor, Academician of the National Academy of Sciences RK, Academy of Agricultural Sciences RK, Director of the Institute of Economics, Committee of Science, Ministry of Education and Science RK, Almaty; **Sigarev M.I.**, Dr. Economics, professor, Academician of Academy of Agricultural Sciences RK, Kazakh Research Institute of AIC Economy and Rural Development, Almaty; **Tireuov K.M.**, Dr. Economics, professor, Academician of the National Academy of Sciences RK, First Vice-Rector of the Kazakh National Agrarian University, Almaty; **Ushachev I.G.**, Dr. Economics, professor, Academician of the Russian Academy of Sciences, Scientific Supervisor at the Federal Scientific Center of Agricultural Economics and Social Development of Rural Territories - Russian Research Institute of Agricultural Economics, Moscow.

Founded in October 1994

Founder - Kazakh research Institute of economy of AIC and rural development

Certificate of registration of mass media No. 1327 from May 24, 1994

International registration number ISSN 1817 - 728X

Frequency of publication - 4 times per year.

The journal is included in the List of publications of the Control Committee in the field of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

The journal is placed into BD RINC. Agreement No. 788-12/2015 from 01.12.2015

Subscription index 76006

МАЗМҰНЫ

Аграрлық саясат: іс жүзіне асыру механизмі

А.Б. Молдашев, Г.А. Никитина Қазақстан Республикасы азық-түлік жүйесінің тұрақты жұмыс істеу мәселелері	11
Б.Т. Аймурзина, М.Ж. Каменова, М. Батай Қазақстанның аграрлық секторының азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі ролі.....	20
П.М. Першукевич, И.В. Зяблицева Сібірдің агроөнеркәсіптік өндірісінің әлеуметтік-экономикалық дамуының стратегиялық бағыттары	27
А.Қ. Өтешова, Б.З. Жумағалиева Г.Т. Ахметова Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенінің даму үрдісі.....	34
О.В. Мишулина, Н.С. Горелова АӨК-дегі шағын кәсіпорынның шаруашылық қызметін басқарушылық талдау.....	41
М.Ж. Дюсегалиев, Б.М. Дюсегалиева, Г. Гиниетуллина Аграрлық саладағы кәсіпкерлікті дамыту мәселелері	48
Д. Нұрмуханқызы, Л.А. Биендиева, Н.Б. Шуренов Алматы облысының ауыл шаруашылығы өнімдері өндірісінің қазіргі жағдайы	55
С.В. Баспалый, Л.И. Кашук, М.К. Каримбергенова Аймақтың тұрақты дамуы Павлодар облысы Баянауыл ауданы мысалында	61
С.М. Есенғалиева, Б.К. Рахимғалиев Батыс Қазақстан облысының ауыл халқының табыстарын қалыптастыру және құрылымы ..	68
Р.М. Тажибаева, Г.Б. Бермухамедова, Э.З. Зиядинова Түркістан облысының агроөнеркәсіптік кешенінде мемлекеттік-жеке меншік әріптестігін дамыту	76
К.Ж. Шолпанбаева, А.А. Апышева, Н.К. Шайханова Ауыл шаруашылығындағы бухгалтерлік есеп.....	83
Д.Б. Абдыкулова, А.Ш. Куралбаева, Г.К. Исаева Ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының дебиторлық берешектерін басқару	89
Б.М. Искаков, А.Д. Насырханов Инвестициялық ахуалды қалыптастырудың халықаралық тәжірибесі.....	95
А.Ә. Әбдікадырова, Ж.Ә. Дулатбекова Ауыл шаруашылығы өндірістік инфрақұрылымының жұмыс істеуінің шетелдік тәжірибесі ...	101
Д.Ғ. Мамраева, З.Н. Борбасова, Л.В. Ташенова Ауыл туризмін дамытудың әлемдік тәжірибесі	108

Шаруашылық жүргізудің экономикалық механизмі

М.И. Сигарев, Л.Т. Алшембаева Жем-шөп базасы – қарқынды мал шаруашылығын дамытудың негізі	116
А.М. Алшынбай, М.У. Дуйсемалиева Фермерлік шаруашылықтар мысалындағы кәсіпкерлік қызметтің маркетингі.....	124

Азық-түлік өнімдері рыногы

К.М. Тиреуов, Г.М. Рахимжанова Қазақстанның мал шаруашылығы өнімдері нарығындағы азық-түлік қауіпсіздігін арттырудың болашағы	131
Ж.Т. Конурбаева, О.К. Денисова, А.М. Закимова Мал шаруашылығы аласында шикізатты қайталама пайдаланудың халықаралық тәжірибесі	138
К.К. Байгабулова, Е.А. Ахмедьяров, Г.К. Алтыбаева Цифрландыру Қазақстан Республикасының сүт саласының инновациялық даму факторы ретінде	146

И.Е. Домарев, П.Д. Бейсекова	
Шет елдердің астық саясаты	153
Е.Е. Гриднева, Г.Ш. Қалиақпарова	
Жасымық – Қазақстан үшін бағалы дөңді-бұршақты дақылдар	160

Ауылдың әлеуметтік проблемалары

Д.А. Калдияров, А.Д. Калдияров, О.В. Лемещенко	
Ауылдық аумақтарды дамытудың әлеуметтік-экономикалық аспектілері	167

Сөз жас ғалымдарға

Б.Б. Болатбек	
Қазақстанның агроөнеркәсіп кешеніндегі «жасыл» экономика: жағдайы мен болашағы.....	172
Самет Четин	
Мал шаруашылығы өнімдерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру.....	178
А.А. Сейсинбинова	
Қазақстан Республикасындағы тамақ өнімдерімен өзін-өзі қамтамасыз ету деңгейін бағалау	183
Г.С. Айтхожаева	
Ауыл шаруашылығы алқаптарын пайдалану тиімділігін арттыру	190

2. Аграрлық секторға мемлекеттік көмекті оңтайландыру және оның ынталандырушы бағыттарын күшейту [9].

3. Табиғи жағдайы қолайлы зоналарда аграрлық сектордың өндіргіш күштерін шоғырландыру және ұтымды оңтайландыруды қалыптастыру негізінде аграрлық өндірісті терең қайта құрылымдау және кезеңмен мөлшерлерін оңтайландыру [10].

4. Аграрлық өндірістің технологиялық деңгейін арттыру және ресурс үнемдейтін және экологиялық таза технологияны ендіру, ғылыми зерттеулерді қолдау және ауыл шаруашылығында кеңес беру жүйесін ендіру.

Әдебиеттер тізімі

1 Арыстанбеков К. Экономический рост Казахстана в контексте мировой экономики // Вопросы экономики. - 2016. - № 11. - С.133-146.

2 Алашбаева А., Абдрахманова Р. Модернизация экономического развития территорий регионов Республики Казахстан // Вестник Карагандинского университетата. Серия Экономика. -2013. -№3(71). - С.37-45.

3 Ашимбаев М.С. Актуальные вопросы социально-экономического развития Республики Казахстан на современном этапе. - Алматы: КИСИ при Президенте РК, 2014. - 108 с.

4 Алимпиева Т.Г., Сайымова М.Д. Развитие местного самоуправления в Казахстане как института гражданского общества // Молодой ученый. -2015. -№2. - С. 365-369.

5 Нурланова Н.А., Бейсенбина А.К. Оценка потенциальных инвестиционных возможностей регионов // Капитал, инвестиции, технологии. -2016. -№ 11. - С. 29–32.

6 Молдашев А.Б. АПК Казахстана: проблемы развития и поиск их решения // Проблемы агрорынка. –2016. –№3. –С. 7-13.

7 Ауыл, орман, аңшылық және балық шаруашылығы статистикасы. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті мәліметтері [Электрондық ресурс]. -2017.-URL:http:// stat.gov.kz (дата обращения: 01.01.2018).

8 Регионы Казахстана. 2017: статистический сборник. - Астана: Комитет по статистике МНЭ РК, 2017. - 216 с.

9 Калдияров Д.А., Беделбаева А.Е. Қазақстан агроөнеркәсіптік кешенін инновациялық дамытудың өзекті проблемалары //Аграрлық нарық проблемалары.- 2016. – №2. –Б. 22-27.

10 Ахметова К.А. Продовольственная безопасность: состояние, проблемы, пути решения // Проблемы современной экономики. – 2019.-N2(30).– С. 357-359.

Әдебиеттер тізімі

1 Arystanbekov K. Jekonomicheskij rost Kazahstana v kontekste mirovoj jekonomiki // Voprosy jekonomiki. - 2016. -№ 11. - S.133-146.

2 Alashbaeva A., Abdrahmanova R. Modernizacija jekonomicheskogo razvitija territorij regionov Respubliki Kazahstan // Vestnik Karagandinskogo universitetata. Serija Jekonomika. - 2013. -№3(71). - S.37-45.

3 Ashimbaev M.S. Aktual'nye voprosy social'no-jekonomicheskogo razvitija Respubliki Kazahstan na sovremennom jetape. -Almaty: KISI pri Prezidente RK, 2014. -108 s.

4 Alimpieva T.G., Sajymova M.D. Razvitie mestnogo samoupravlenija v Kazahstane kak instituta grazhdanskogo obshhestva // Molodoj uchenyj. -2015. -№2. - S. 365-369.

5 Nurlanova N.A., Bejsenbina A.K. Ocenka potencial'nyh investicionnyh vozmozhnostej regionov // Kapital, investicii, tehnologii. -2016. -№ 11. - S. 29–32.

6 Moldashev A.B. APK Kazahstana: problemy razvitija i poisk ih reshenija // Problemy agrorynka. –2016. –№3. –С. 7-13.

7 Ауыл, орман, аңшылық және балық шаруашылығы статистикасы. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті мәліметтері [Jelektronдық resurs]. - 2017.-URL:http:// stat.gov.kz (data obrashhenija: 01.01.2018).

8 Regiony Kazahstana. 2017: statisticheskij sbornik. - Astana: Komitet po statistike MNJe RK, 2017. - 216 s.

9 Kaldijarov D.A., Bedelbaeva A.E. Kazahstan agroönerkәsiptik keshenin innovacijalyk damytudyn özекti problemalary //Agrarlyk narыq problemalary.- 2016. – №2. –Б. 22-27.

10 Ahmetova K.A. Prodovol'stvennaja bezopasnost': sostojanie, problemy, puti reshenija // Problemy sovremennoj jekonomiki. – 2019.- N2(30). – S. 357-359.

МРНТИ 06.61.33
УДК 502.3:338

УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНА НА ПРИМЕРЕ БАЯНАУЛЬСКОГО РАЙОНА
ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ

АЙМАҚТЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫ ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫ
БАЯНАУЫЛ АУДАНЫ МЫСАЛЫНДА

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE REGION BASED ON THE EXAMPLE
OF BAYANAUL DISTRICT OF PAVLODAR REGION

С.В. БЕСПАЛЫЙ*¹

к.э.н., доцент

Л.И. КАШУК¹

к.э.н., доцент

М.К. КАРИМБЕРГЕНОВА²

доктор PhD, доцент

¹Инновационный Евразийский университет, Павлодар, Казахстан

²Павлодарский государственный университет им. С. Торайгырова, Павлодар, Казахстан

sergeybesp@mail.ru

С.В. БЕСПАЛЫЙ¹

э.ғ.к., доцент

Л.И. КАШУК¹

э.ғ.к., доцент

М.К. КАРИМБЕРГЕНОВА²

PhD докторы, доцент

¹Инновациялық Еуразия университеті, Павлодар, Қазақстан

²С. Торайгыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті, Павлодар, Қазақстан

S.V. BESPALYY¹

C.E.Sc., Associated Professor

L.I. KASHUK¹

C.E.Sc., Associated Professor

M.K. KARIMBERGENOVA²

PhD, Associated Professor

¹Innovative University of Eurasia, Pavlodar, Kazakhstan

²Pavlodar State University named after S. Toraihyrov, Pavlodar, Kazakhstan

Аннотация. Выявлено, что устойчивое развитие зачастую фокусируется на одном секторе или параметре, таких как туризм, энергоснабжение, управление водными ресурсами, различные аспекты сохранения природы или экономика. В статье рассмотрено развитие района и проведен анализ его как социально, экономически и экологически устойчивого. Авторами дана комбинированная качественно-количественная оценка, проанализированы возможности использования количественных данных и показателей, а также литературные источники и экспертные мнения для качественного анализа. Выявлена и обоснована положительная динамика развития Баянаульского района. В то же время существуют отдельные моменты и дискуссионные вопросы, оказывающие влияние на социально-экономическое положение в районе. Отмечены позитивная экономическая ситуация и достаточный уровень доходов большинства населения, необходимые экологические условия и богатое биоразнообразие, устойчивая социальная структура, сравнительно низкое социальное расхождение между проживающими в регионе. Исследование факторов, влияющих на устойчивое развитие Баянаульского района, может быть использовано при реализации Программы развития территории Павлодарской области на 2016-2020 гг. для усиления позитивных и минимизации негативных воздействий. Особое внимание необходимо уделить экологическому направлению.

Аңдатпа. Тұрақты даму көбінесе туризм, энергиямен жабдықтау, су ресурстарын басқару, табиғатты сақтаудың әртүрлі аспектілері немесе экономика сияқты бір секторға немесе параметрге шоғырланатыны анықталған. Мақалада ауданның дамуы қаралып, оған әлеуметтік, экономикалық және экологиялық тұрақты талдау жүргізілген. Авторлар құрамдастырылған сапалық-сандық баға берген, сандық деректер мен көрсеткіштерді пайдалану мүмкіндіктері, сондай-ақ сапалы талдау үшін әдеби көздер мен сараптамалық пікірлер талданған. Баянауыл ауданының дамуының оң серпіні анықталған және негізделген. Сонымен қатар, аудандағы әлеуметтік-экономикалық жағдайға әсер ететін жеке сәттер мен пікірталас мәселелері бар. Оң экономикалық жағдай және халықтың көпшілігінің табысының жеткілікті

Аграрная политика: механизм реализации

<p>по сравнению с другими районами Павлодарского региона. Они имеют хорошие возможности для получения диверсифицированного дохода от сельского хозяйства (от обычного и, в частности, животноводства), от туризма (проживание или частичная занятость, участие в туристическом секторе).</p> <p>Стабильное количество фермеров, производящих скот в районе.</p> <p>Растущий туристический сектор, хотя инициативы и концепции экологического или устойчивого туризма все еще остаются весьма ограниченными.</p> <p>Высокий потенциал для производства местных или региональных продуктов питания.</p>	<p>блемы с получением достаточного дохода и частично или полностью отказались от своей работы в последние годы.</p> <p>Многие из небольших туристических объектов размещения, таких как пансионаты или кровати и завтраки, нуждаются в модернизации, чтобы соответствовать современным туристическим требованиям к качеству.</p>
---	--

Таблица 2 – Позитивные и негативные факторы, связанные с устойчивым социальным развитием Баянаульского района

Положительные факторы	Отрицательные факторы
<i>Устойчивое социальное развитие</i>	
<p>Меньшее социальное расхождение и меньше социальных проблем из-за относительно низкого уровня безработицы.</p> <p>Многие семейные фермы имеют возможность получать доход от других видов работы, что позволяет поддерживать традиционную структуру семьи.</p> <p>Население Баянаульского района имеет в целом положительный имидж и идентичность и гордится своим районом.</p> <p>Продолжающееся существование местных традиций (например, традиционные праздники и одежда; местные или региональные обычаи).</p>	<p>Молодежная внутренняя миграция в города. Хотя эта тенденция существует, она намного слабее в Баянауле по сравнению со многими сельскими районами в других местах. Во многих более крупных сельских округах наблюдается положительная тенденция, многие молодые семьи остаются в сельских округах.</p>

Таблица 3 – Положительные и отрицательные факторы экологического развития Баянаульского района

Положительные факторы	Отрицательные факторы
<i>Устойчивое экологическое развитие</i>	
<p>Относительно высокое разнообразие видов и экосистем из-за крайне неоднородного ландшафта с различными типами лесов, озер, лугов и распространенности эндемичных видов.</p> <p>Высокая доля охраняемых территорий в районе.</p> <p>Нет загрязнения нитратами или пестицидами грунтовых вод (и питьевой воды), а озера имеют хорошее качество воды.</p> <p>Увеличение лесных площадей с более естественным составом древесных пород (смесь широколиственных и хвой) и большим разнообразием недревесных видов.</p> <p>За последние два десятилетия некоторые негативные тенденции, такие как ущерб, нанесенный туристами естественной растительности, были исправлены на определенных участках.</p> <p>Наличие инициатив/проектов по устойчивому развитию экосистемы.</p>	<p>За последние два десятилетия произошла утрата ценных экологических зон, что было вызвано интенсификацией сельского хозяйства, расширением населенных пунктов. Хотя в основном это касается более крупных пространственных областей, эта потеря может быть обнаружена на многих территориях Баянаульского района.</p> <p>Отказ от использования некоторых летних пастбищ может привести к вторжению кустарников и лесов. Кроме того, эти изменения растительности снижают привлекательность ландшафта, таких как цветочные открытые площадки для туристов, потому что их заменяют леса и кустарники или менее разнообразные луга.</p> <p>Некоторые редкие виды птиц и бабочек уменьшились в количестве за последние годы из-за увеличения однородности ландшафта (меньшая ландшафтная структура, сосновые леса) на определенных территориях.</p>
<p>Важными положительными тенденциями являются сохранение культурных традиций и идентичности с регионом, а также здоровые социальные структуры и сравнительно небольшое социальное несоответствие [6]. Негативными факторами остаются отъезд молодых людей из небольших</p>	<p>сельских округов, все больше пенсионеров поселяются в Баянауле.</p> <p>Относящийся к устойчивому экологическому развитию Баянаульский район сохраняет высокую экологическую ценность сегодня и, скорее всего, на будущее. Тем не менее, нельзя не сказать и о негативных</p>

лей для устойчивого развития районов и Павлодарского региона в целом. Такие общепринятые показатели могут использоваться не только для более сфокусированной оценки устойчивости развития или нет, но также для управления районом, регионом таким образом, чтобы сделать его развитие более устойчивым.

Список литературы

1 Skotarenko O.V. Methodology for Calculating an Integrated Evaluation of the Regions' Socio-Economic Development. Bulletin of MSTU.- 2012.-Vol.15.- No.1.-PP. 220-229.

2 Акимов В.В., Мakenова С.К., Музыка О.С. Управление устойчивым развитием сельских территорий // Проблемы Агрорынка. - 2018.-№3.-С. 61-65.

3 Жангирова Р.Н. Проблемы устойчивого развития аграрной сферы Казахстана // Проблемы Агрорынка.-2015.-№4.-С.59-64.

4 Дубовик М.В. Механизм формирования стратегии устойчивого развития территории // Международный научно-исследовательский журнал. - 2015. - №10(41).- Ч.1.- С. 25-30.

5 Shelomentseva V.P., Bepalyy S.V. et al. Methodological Approaches to Modernizing the Economy of Regions with Established Structure. - LAP Lambert Academic Pub., 2017. - 165 p.

6 Проблемы социального развития сельских территорий в контексте обеспечения устойчивого развития регионов России // Стратегия устойчивого развития регионов России. - 2011. - №7. - С. 120-125.

7 Бокенчина Л.К. Социально-эколого-экономическое развитие аграрного сектора Казахстана // Проблемы Агрорынка. -2016.-№1.-С. 150-156.

8 Лоскутова М.В. Управление устойчивым развитием сельских территорий в агропромышленном регионе // Социально-экономические явления и процессы. - 2013. - №9. - С. 67-71.

9 Жакупов А.А., Джаналеева Г.М., Мусабеева М.Н. Рекомендации по развитию территориальной рекреационной системы Пав-

лодарской области // Вестник ВКГТУ. -Усть-Каменогорск.-2015.- № 1. -С 9-15.

10 Гайнова А.А. Устойчивое развитие территорий: основные факторы и проблемы регионов России // Социально-экономические науки и гуманитарные исследования. - 2015. - №6. - С. 51-55.

Spisok literaturey

1 Skotarenko O.V. Methodology for Calculating an Integrated Evaluation of the Regions' Socio-Economic Development. Bulletin of MSTU.- 2012.-Vol.15.- No.1.-PP. 220-229.

2 Akimov V.V., Makenova S.K., Muzyka O.S. Upravlenie ustojchivym razvitiem sel'skih territorij // Problemy Agrorynka. - 2018.- №3.- S. 61-65.

3 Zhangirova R.N. Problemy ustojchivogo razvitija agrarnoj sfery Kazahstana // Problemy Agrorynka. -2015.-№4.-S. 59-64.

4 Dubovik M.V. Mehanizm formirovanija strategii ustojchivogo razvitija territorii // Mezhdunarodnyj nauchno-issledovatel'skij zhurnal. - 2015. - №10 (41).- Ch. 1.- S. 25-30.

5 Shelomentseva V.P., Bepalyy S.V. et al. Methodological Approaches to Modernizing the Economy of Regions with Established Structure.-LAP Lambert Academic Pub., 2017.- 165p.

6 Problemy social'nogo razvitija sel'skih territorij v kontekste obespechenija ustojchivogo razvitija regionov Rossii //Strategija ustojchivogo razvitija regionov Rossii.-2011.-№7.-S. 120-125.

7 Bokenchina L.K. Social'no-jekologo-jekonomicheskoe razvitie agrarnogo sektora Kazahstana // Problemy Agrorynka.- 2016.- №1.- S. 150-156.

8 Loskutova M.V. Upravlenie ustojchivym razvitiem sel'skih territorij v agropromyshlennom regione // Social'no-jekonomicheskie javlenija i processy. - 2013. - №9. - S. 67-71.

9 Zhakupov A.A., Džhanaleeva G.M., Musabaeva M.N. Rekomendacii po razvitiju territorial'noj rekreacionnoj sistemy Pavlodarskoj oblasti // Vestnik VKGTU. -Ust'-Kamenogorsk.- 2015.- № 1. -S 9-15.

10 Gajnova A.A. Ustojchivoje razvitie territorij: osnovnye faktory i problemy regionov Rossii // Social'no-jekonomicheskie nauki i gumanitarnye issledovanija. - 2015. - №6. - S. 51-55.

FTAMP 65.050
ӨЖ 338.23

**БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ АУЫЛ ХАЛҚЫНЫҢ ТАБЫСТАРЫН
ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖӘНЕ ҚҰРЫЛЫМЫ**

**ФОРМИРОВАНИЕ И СТРУКТУРА ДОХОДОВ СЕЛЬСКОГО НАСЕЛЕНИЯ
ЗАПАДНО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ**

ПРОБЛЕМЫ АГРОРЫНКА

Правила оформления статей для публикации в журнале
смотреть на сайте [http:// agroekonom.kz](http://agroekonom.kz)

Редакторы: И.С. ТАИПОВА, К.О. ОМИРГАЛИЕВА
Компьютерная верстка Ж.С. ДОСУМОВА

Подписано в печать 27.06.2019 г.
Формат 60x84 1/8. Бумага офсетная.
Объем 24,5 усл. п.л.
Тираж 300 экз. Заказ № 234.
Отпечатано в КазНИИ экономики АПК и РСТ

Адрес редакции:
Казахстан, 050057, г. Алматы, ул. Сатпаева 30 «б»
тел.: 245-35-87; 245-36-20, fax: 245-36-07
E-mail: kazniiapk@mail.ru